

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย:กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเมืองพาน อำเภอบ้านฝาง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลเมืองพาน อำเภอบ้านฝาง จังหวัดเชียงราย ไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 291 คน เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการศึกษา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 45-54 ปี สถานภาพสมรสสมรส ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,001-10,000 บาท ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 15 ปีขึ้นไป สถานภาพทางสังคมส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการหรืออาสาสมัครของชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 1.38 จากคะแนนเต็ม 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 0.82 จากคะแนนเต็ม 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.78 จากคะแนนเต็ม 5)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการศึกษาปัญหา ด้านการวางแผน และด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05 1.88 และ 1.86 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ได้แก่ รายได้ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ส่วน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย ไม่มีผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล
2. ควรสนับสนุนถังขยะสีเพื่อแยกขยะ ณ จุดรวบรวมเก็บในชุมชนให้มากขึ้นเพียงพอกับความต้องการของประชาชน
3. ควรจัดเก็บขยะจากชุมชนให้บ่อยขึ้นเพื่อลดการส่งกลิ่นเหม็นรบกวน
4. ควรจัดประกวดชุมชนนำอยู่เพื่อรณรงค์ความสะอาดของชุมชน

The study was conducted for the following three objectives : 1) to measure the level of people's participation in garbage disposal management, 2) to identify the factors influencing their participation in this activity, and 3) to reveal their problems and suggestions on garbage disposal management.

A questionnaire was employed to collect the data from 251 household heads or their representatives who were more than 20 years old and lived in the Tambon Muang Phan municipality, Phan District, Chiangrai Province for at least one year. Frequency, percentage, mean standard deviation, t-test and F-test were used to analyze the data.

The findings were summed up as follows:

Most of the respondents were women aged 45-54 and were married. They completed primary education. They were small traders or had their own small businesses and had an average monthly income of 7,001-10,000 baht. They lived in the municipality for more than 15 years. Most of them did not serve in any community committee, or were community volunteers. They got information about garbage disposal at a moderate level (mean = 1.38 out of 3). They also had a moderate knowledge and understanding about garbage and garbage disposal management

(mean = 0.82 out of 1). In addition, they moderately agreed with garbage disposal management (mean = 2.78 out of 5).

It was also found that the respondents participate in garbage disposal management at a low level (mean = 2.19). When the individual dimensions of participation were considered separately, they were found to participate in implementation at a moderate level (mean = 2.97). They participated at a low level in identifying the problems, planning, and follow-up and evaluation (mean = 2.05, 1.88 and 1.86 respectively).

The factors significantly influencing their participation in garbage disposal management at the 0.05 level were income, social status, access to information related to garbage, and opinion about garbage disposal management. In contrast, gender, age, marital status, education, primary occupation, number of residential years in the municipality, and knowledge and understanding about garbage and garbage disposal management were found to have no impact on their participation in garbage disposal management.

Recommendations

1. The people should be promoted to participate in garbage disposal management, starting from identifying the problems, followed by planning, implementation of the plan, and follow – up and evaluation.

2. More colored trash bins should be provided to the communities to serve the people's need.

3. Garbage should be collected more often to reduce the smell.

A cozy community contest should be held to urge all the households to keep their communities clean.